Stadskerk Nijmegen (OCP), 14 augustus juli 2022, 9e zondag van de zomer
voorganger: pastor Janine Kallen (r.-k.)

[1e lezing: Jeremia 23,23-29] (Nieuwe Bijbelvertaling)
23 Ben ik alleen een God van dichtbij,
ben ik niet ook een God van ver? – spreekt de HEER.
24 Als iemand zich verbergt,
zou ik hem dan niet zien? – spreekt de HEER.
Ben ik niet overal,
in de hemel en op aarde? – spreekt de HEER.
25 Ik heb gehoord wat voor leugens die profeten in mijn naam verkondigen. Ze roepen: “Een droom! Ik heb een droom gehad!” 26 Hoe lang nog zullen die leugenachtige profeten, die zichzelf een rad voor ogen draaien, doorgaan? 27 Hoe lang nog zijn ze eropuit om met de dromen die ze elkaar vertellen mijn volk mijn naam te laten vergeten, zoals hun voorouders mijn naam door Baäl zijn vergeten? 28 Een profeet die droomt, vertelt niet meer dan een droom, maar wie mijn woorden kent, geeft mijn woorden betrouwbaar weer.
Wat heeft stro met graan gemeen? – spreekt de HEER.
29 Is mijn woord niet als een vuur,
als een hamer die een rots verbrijzelt? – spreekt de HEER.

[Evangelie: Lukas 12,49-56] (Nieuwe Bijbelvertaling)
49 Ik ben gekomen om op aarde een vuur te ontsteken, en wat zou ik graag willen dat het al brandde! 50 Ik moet een doop ondergaan, en ik word hevig gekweld zolang die niet volbracht is. 51 Denken jullie dat ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde? Geenszins, zeg ik jullie, ik kom verdeeldheid brengen. 52 Vanaf heden zullen vijf in één huis verdeeld zijn: drie tegen twee en twee tegen drie. 53 De vader zal tegenover zijn zoon staan en de zoon tegenover zijn vader, de moeder tegenover haar dochter en de dochter tegenover haar moeder, de schoonmoeder tegenover haar schoondochter en de schoondochter tegenover haar schoonmoeder.’
54 Tegen de menigte zei hij: ‘Wanneer jullie een wolk zien opkomen in het westen, zeggen jullie meteen dat er regen op komst is, en dat is ook zo. 55 En wanneer jullie merken dat de wind uit het zuiden komt, zeggen jullie dat er hitte op komst is, en dat is ook zo. 56 Huichelaars! De aanblik van de aarde en de hemel kunnen jullie duiden, hoe kan het dan dat jullie deze tijd niet kunnen duiden?

[overweging:]
Het evangelie van vandaag is geen gemakkelijk tekst. Niet om naar te luisteren, niet om over te preken. Jezus die zegt geen vrede te brengen maar verdeeldheid – dat is toch in tegenspraak met alles wat we van Hem weten?! Meestal wordt Jezus – zeker in het evangelie van Lucas - voorgesteld als de vredelievendheid in eigen persoon. Naar dergelijke teksten is het fijn om te luisteren. Als Jezus het heeft over medemenselijkheid, over breken

en delen, over barmhartigheid en verdraagzaamheid en noem al die prachtige thema's maar op die Zijn verhaal tot een Blijde Boodschap maken, dan is het niet moeilijk om geboeid te raken. Dan laten we ons wel bij de hand nemen en willen we Hem wel volgen. Maar deze woorden!
Toch, dit staat óók in het evangelie, deze harde, onaantrekkelijke taal. En als we Jezus niet voor ons eigen karretje willen spannen, zullen we ook dit stukje evangelie met elkaar moeten overdenken. Per slot van rekening komen we daarvoor hier bijeen.

Eerst maar een stukje context. Ik denk dat het voor een juist begrip allereerst belangrijk is om te weten in welke tijd, en onder welke omstandigheden, deze tekst is opgeschreven. Lucas schreef zijn evangelie rond het jaar 70. Er waren dus sinds de dood van Jezus al zo'n 40 jaar verstreken. In die periode was er al veel gebeurd in de jonge kerk. Veel goeds – natuurlijk – Jezus boodschap van liefde, trouw, verdraagzaamheid en vergevingsgezindheid bracht en brengt nog steeds allereerst veel goeds. Maar er waren in die tijd ook al felle conflicten. Allereerst tussen de Joodse gemeenschap en de christenen. De meeste christenen in die dagen waren Joden. Door zich te bekeren tot het christendom werden ze een steen des aanstoots voor hun Joodse vrienden en familieleden. De hele Joodse gemeenschap, Schriftgeleerden, Farizeeën en de Hoge Raad, keerde zich tegen hen. Je kon er zelfs voor in de gevangenis komen. Maar ook Romeinen en Grieken en mensen uit andere volken kwamen in opspraak met hun familie en achterban wanneer die hoorden dat zij sympathiseerden met die Jezusbeweging. En wat te denken van de verhitte debatten tussen Jezus' volgelingen onderling? Ook intern was er verdeeldheid. Theologie was er nog nauwelijks, net zo min als een geloofsbelijdenis, een kerkorde, aanvaard leiderschap. Trouwens, toen dat er wel was, werd het niet veel beter. Hoeveel kerkscheuringen zijn er niet geweest? Hoeveel verschillende kerken kennen we vandaag de dag niet? Verdeeldheid dus, tussen vader en zoon, moeder en dochter, schoonmoeder en schoondochter. In de dagen van Lucas heel actueel. En trouwens: hoe was het niet met Jezus Zelf afgelopen? De verdeeldheid die Hij bracht met Zijn woorden en Zijn optreden, brachten Hem aan het kruis.

Hoe kan dat toch? Dat Jezus' woorden zoveel scheiding en tweespalt brachten en brengen? Terwijl Hij toch altijd hartstochtelijk pleit voor medemenselijkheid, een rechtvaardige samenleving, verdraagzaamheid, ruimte van leven voor alle mensen.
En nu zegt Hij tegen Zijn leerlingen: 'Denken jullie dat Ik op aarde vrede ben komen brengen? Nee zeg Ik jullie, juist verdeeldheid!'

Hoe kan dat toch?
Misschien dat het evangelie van Johannes ons verder kan helpen. Daar zegt Jezus: 'Vrede laat Ik u na, Mijn vrede geef Ik u, een andere dan de wereld te bieden heeft.' Daar zit de sleutel, denk ik. Kennelijk mogen we soms wel een beetje achterdocht hebben bij wat wij vrede noemen, bij de situaties die wij als vredig ervaren. Niet elke vrede is christelijk, in de

geest van Jezus. Een paar hele alledaagse voorbeelden. Soms durven we onze mond niet open te doen, ook al zien we het onrecht heel dichtbij: een collega die het niet zo nauw neemt met de eerlijkheid, of een buurtgenoot die het slachtoffer is van pesterijen of discriminatie. We houden onze mond, we durven geen tegengeluid te laten horen, omdat we bang zijn om ons eigen vredige plekje in de groep te verliezen.
Of: soms doen we teveel water bij de wijn wat betreft onze christelijke principes, omdat we niet teveel uit de boot willen vallen. We passen ons aan aan de omgeving, anders val je zo uit de toon en dat verstoort je gemoedsrust. Bepaalde discussies gaan we liever uit de weg – ook binnen de Kerken – omwille van de lieve vrede. Ook al worden daar mensen, nu of later, de dupe van.
Die vrede, die lauwe, gemakkelijke vrede, die vrede die aan elkaar hangt van compromissen, is niet de vrede die Jezus bedoelt.

Wat bedoelt Jezus dan wel? Heel het leven van Jezus is een hunkerend uitzien naar verandering. Heel het evangelie is er vol van: Jezus hoopt op een toekomst die Hij benoemt als het Koninkrijk van God. Waar een einde komt aan al het onrecht, dan zullen hongerigen verzadigd worden, treurenden getroost. Daar regeren gerechtigheid en vrede. Maar om dat ideaal te bereiken moet je het wel aandurven om de valse vrede, de partijdige en de oneerlijke vrede aan de kaak te stellen. Daar is moed, daar is vuur voor nodig! Je mond opendoen, tegengeluid geven.

Maar dat is ongemakkelijk, dat roept weerstand op.
Toch, profetische woorden, gedreven mensen, broodnodig zijn ze, ook in onze tijd. Onze wereld heeft nood aan mensen zoals Jeremia die in zijn tijd zelfs de koning durfde confronteren met zijn corrupte politieke spelletjes. Onze tijd met z'n welhaast onontwarbare complexiteit aan problematieken. De verdeeldheid waarover Jezus spreekt is misschien nooit groter geweest dan vandaag de dag. Onze wereld hunkert naar integere wereldleiders, naar eerlijke politiek, naar respectvolle diplomatie, naar humaniteit, naar mensen die hun hart openen voor de noden van medemensen die zij op hun levenspad ontmoeten.

Temidden van al die onrust klinken ook in onze tijd de woorden van Jezus:
'Vuur ben Ik komen brengen, en hoe verlang Ik dat het oplaait.'
Wat betekenen die woorden voor ons als Kerken, als gelovige mensen vandaag de dag?
Wat voor vuur wil Jezus dan zo graag ontsteken?
Het vuur dat brandt in Zijn eigen hart! Echte liefde voor God en echte liefde voor de mensen! Dat Gods wil geschiede, Zijn wil die het goede met ons voorheeft. Dát is het vuur in Jezus' hart en Hij zoekt mensen in wie datzelfde vuur zal gaan branden.
Hoe geweldig zou het zijn als dat vuur ook in ons hart zou ontvlammen.
Amen

Janine Kallen, j.l.kallen@gmail.com